

IR-RABA' HADD TAL-GHID (2017) IL-MAGHMUDIJA DON KBIR

Contributed by Frans Galea
Friday, 05 May 2017

Din
hija il- Liturgija tar-Raba' Hadd tal-Ghid (2017) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Ma tistax tifred il-Mag'mudija mill-Misteru
enormi tal-G'id. Mhux ta' b'xejn li
l-Knisja titlob li fil-lejl tal-G'id jkollna mag'mudijiet u nfatti l-Knisja
Primittiva ma kinitx tg'ammed 'lief darba fis-sena fil-Velja Paskwali. G'ax a'na nifhmu li l-G'id huwa d-da'la
fil-mewt ta' Kristu mg'obbi bil-bniedem il-qadim tad-dnub tag'na, u l-Qawmien
tieg'U g'al-ajja did, ajja ta' Dejjem fejn il-mewt m'g'andha l-ebda
setg'a. Kristu baqqan fil-blat passa!,
biex a'na nkunu nistg'u ng'addu minnu permezz tal-Mag'mudija. G'ax anke l-Mag'mudija hija Mewt u Qawmien
g'al ajja bla tmiem.

A'na lkoll nitwiellu bil-bniedem il-qadim,
il-bniedem li hu Adam, mi!bud lejn id-dnub.
In-natura ta' dan il-bniedem li nitwiellu bih hi li jekk 'a'a ma
a'adhielux, hu ma jit'ajjarx g'aliha, imma malli tag'millu lili u tg'idlu:
“Jaqbillek ma tersaqx lejn din il-'a'a g'ax mhux sewwa”, balle , mill-ewwel
tilih il-kilba g'aliha! Dan esperimentajnieh
ilkoll. Dan il-bniedem hemm bl'onn li
jmut. Kif se jmut? Fl-ilma tal-Mag'mudija, mg'arra q hemm. Kif Kristu miet fuq is-Salib, il-bniedem
tad-dnub imut fil-vaska battesimali.
Imma waqt li jkun hemm katavru f' l-ilma, jgum bniedem !did,
il-bniedem rebbie' fuq il-mewt, mhux bis-sa'a tieg'u imma bil-merti li reba'
g'alih Kristu bl-ubbidjenza tieg'u.
Il-Mag'mudija ti aralna dak li g'amel Kristu g'alina fil-Misteru
tal-G'id.

Imma, a'na nistaqsu, g'aliex anke jekk ir ivejna
 l-Mag'mudija, a'na xorta g'adna ta't is-setg'a tal-qadim, tal-libda lejn
 id-dnub, donnu li s-sagrament kien bla effett fuqna? G'aliex il-bniedem il-qadim tag'na g'adu 'aj,
 u kif! Din il-mistoqsija lanqas kienu jo'olmu li jag'mluha l-Insara tal-ewwel
 sekli. G'aliex? G'ax il-Mag'mudija kienet tkun l-a"ar azzjoni
 wara mixja twila ta'konverljoni, billi
 huma kienu jitg'ammdu ta'kbar.
 Il-Mag'mudija kienet tikkonferma, tissi!illa, dak li !a beda jeljisti. Kienet tkun l-a"ar mument epokali fil-'ajja
 tal-individwu. Tassew li l-bniedem
 il-qadim, ma'qur u msawwat minn 'afna katekeji u Kelma ta'Alla, kien imut
 fis-sagrament. Isimg'u xi jg'id San

iprijanu li tg'ammed fis-sena 246 A.D.: "Jien injilt fl-ilmijiet tal-'ajja u
 twelidt mill-!did, sirt bniedem !did.
 Id-dubji kollha li kelli g'ebu.
 Issa stajt nara dak li qabel kien mo'bi minn g'ajnejja. Stajt nag'mel dak li qabel kien impossibbli
 g'alija!" Din ix-xhieda kienu jag'tuha
 l-img'ammda kollha. Daqshekk kien kbir
 il-mument tal-Mag'mudija!

Fil-kas tag'na l-Misteru hu iktar
 kumplikat. A'na nir ievu l-Mag'mudija
 ta'trabi bil-kundizzjoni li l-!enituri u l-parrini (jekk j!ri dan!) jg'inuna
 biex nimmaturaw fiha. G'alhekk, hawn
 m'hawnx kummiedji! Tarbija, Mag'mudija
 ta'tarbija tir ievi. L-effika ja
 tas-sagrament hu l-istess, imma ta't forma ta' "errieg'a" li tinjera fina u
 li, jekk tissaqqa u tkun ikkurata, tikber f"silra biex a'na wkoll, bil-mod
 il-mod, naslu g'all-istess esperjenza li kellu San
 iprijanu. Kollox bi Grazzja bla ma jist'oqqilna.

L-Ewwel Qari

Fuq il-Kalvarju u fil-qabar tieg'u, Kristu g'ex
 il-Mag'mudija. G'alhekk, kull dixxiplu
 li jrid jimxi wara l-Img'allem, irid jg'addi mill-istess esperjenza, mhux b"mod
 filjiku, imma b"mod spiritwali u bl-istess qawwa. It-tbatija 'adha fuqu Kristu biex a'na ma
 nbatux; il-mewt da'al g'aliha Kristu biex a'na nifrankawha; id-dejn 'allsu
 kollu Kristu mhux a'na.

Meta Pietru xandar l-A'bar it-Tajba f"Jum
 il-Pentekoste`, bla tlaqliq huwa wriehom il-qag'da terribli li kienu fiha
 min'abba l-bniedem il-qadim tag'hom li kellu jmut. Il-Lhud kellhom 'afna "relijojita`", imma

din f'it li xejn kienet issarra f'bidla fil-bniedem. Huma waslu biex fil-'e!!a relijuja tag'hom qatlu l-Messija li kienu ilhom jistennew!
 Il-bniedem il-qadim ma toqtlux ir-`relijojita` , imma l-esperjenza tal-G'id ta' Kristu li hi l-Mag'mudija.
 G'alhekk, bniedem jista' jkun `relijuj` kemm trid, imma mhux bil-fors li jkun Nisrani! In-Nisrani huwa dak li miet u tweled mill-!did... kliem tqil li jie'u sens biss meta wie'ed ilarrbu, jkollu esperjenza tieg'u.

Il-Lhud li semg'u lil Pietru dak in-nhar emmnu li kienu f'qag'da prekarja g'all-a"ar. Huma kien 'atja tal-qtil ta' Alla! Bija' enormi waqa' fuqhom! G'ajtu: `L-a'wa, x'andna nag'mlu a'na?` (v. 37). Ir-risposta pronta ta' Pietru kienet li kien indispensabbli li huma jie'du l-Mag'mudija fl-lsem ta' esù. La issa kien nidmu u ndunaw x'wa'x ta' g'emil kienu 'atja tieg'u, huma kellhom imutu u jitwieldu mill-!did. Kellhom jinag'taw natura !dida.

Dan kollu jista' jse" fina, jekk Alla jrid. aladarba l-Mulej fassal li a'na ninag'taw il-Mag'mudija ta' trabi, dan ma sarx b'kumbinazzjoni, anke jekk mo"na hekk se jg'idilna. Alla ma jg'idix 'ala u jag'mel o'ra. La g'ammidna, Hu jrid jag'mel minna Nsara adulti. Hu beda l-pro ess meta ma stajna nifhmu xejn. Hu jkomplih jekk jimpurtana a'na!

Qari mill-Ktieb tal-Atti tal-Appostli. 2, 14a. 36-41

Nhar G'id il-`amsin : Pietru, flimkien mal-`dax, qam u qal lil-Lhud b'le'en g'oli: 'a jkun jaf fil-|gur il-poplu kollu ta' l|rael li lil dan esù, li intom sallabtuh, Alla g'amlu Mulej u Messija."

Dan il-kliem li semg'u laqtilhom qalbhom, u qalu lil Pietru u lill-appostli l-o'ra: "L-a'wa, x'g'andna nag'mlu a'na?" U Pietru welibhom: "Indmu, u jitg'ammed kull wie'ed minnkomm fl-isem ta' esù Kristu g'all-ma'fra ta' dnbietkom; u intom tir ievu d-don ta' l-Ispirtu s-Santu. G'ax il-weg'da qieg'da g'alikom u g'al uliedkom u g'al dawk kollha li huma fil-bog'od, dawk kollha li l-Mulej Alla tag'na sejj'ilhom." U b"afna kliem ie'or tahom xhieda u wissiehom billi qalilhom: "Salvaw lilkom infuskomm minn dan in-nisel 'a|in." G'alhekk dawk li laqq'u kliemu tg'ammdu

u dak in-nhar ing'aqdu mad-dixxipli madwar tlitt elef ru'.

Salm Responsorjali

Fil-Mag'mudija

hemm imfisser bit-tixbihat u s-sinjali tag'ha, il-vja!! li n-Nisrani jrid jag'mel biex jimxi minn qag'da ta'kundanna g'all-mewt u qag'da ta' dnuh g'all-fer' bla tmiem li jsir 'ala wa'da ma' Dak li reba' kull tip ta' mewt. Vja!! mill-mewt g'all-ajja; mid-dlam g'ad-dawl; mil-luttu g'all-festa; mit-t'assib u l-inkwiet g'all-kapa ita li tkun tista' timxi fuq l-ilmijiet. X'qed nitilfu! G'andna b'onn 'afna katekeji fuq il-Mag'mudija. Hemm 'afna sinjali u g'e!ubijiet li ma nafux bihom, ma nifhmuhomx. Il-Mag'mudija, li hi l-ikbar sacrament g'ax ming'ajrha ma jeltix is-sagramenti l-o'ra, ekkinnha fl-importanza g'al xi 'ala so jali, kwali. Nag'mluha fi knisja vojta, wara xi quddiesa; u jekk ikun hemm xi kappillan kura!!u| li jfettilu jg'aqqadha mal-quddiesa, irid ilesti ru'u g'at-tgergir.

Dan il-vja!! ta' bidla u konverljoni li huwa m'fisser minn dak li jsir fil-Mag'mudija, a'na nag'mluh billi nimxu wara Kristu li hu r-Rag'aj il-Kbir tag'na. Huwa Hu li fet'ilna t-triq g'ax a'na ma konniex nafu liema hi. Salm 23 huwa Salm famu| li jafu kul'add u li jitkellem fuq il-Mulej b'ala r-Rag'aj it-Tajjeb li jissogra 'ajtu fuq kull wie'ed minna. Kemm minnha nibqg'u indifferenti u s-sogru tieg'u ma jiswa g'al xejn! Imsieken a'na! Hu veru li kultant Hu jg'addina minn widien mudlama, imma minn dawn jg'addu wkoll il-pagani u kull min jg'ammara f'din id-dinja, le? In-Nisrani hu differenti. Hu jaf wara min miexi, u jafda fiH. Jaf li minn !ol-wied se jtellg'u 'il fuq, fuq l-og'la muntanja, biex minn hemm jara s-sbu'ija tal-ajja g'al dejjem mifruxa quddiemu.

Ritornell: Hallelujah, Hallelujah, Hallelujah.

Salm 23

Il-Mulej
hu r-rag'aj tieg'i,

xejn ma jonqosni;

f'merg'at kollha 'dura jqeg'edni.

&dejn l-ilma, fejn nistrie', je'odni;

hemm hu jrejjaqni.

Imexxini fit-triq tas-sewwa

min'abba l-isem tieg'u.

Mqar jekk nimxi f'wied mudlam,

ma nib|ax mill-'sara, g'ax inti mieg'i.

Il-'atar tieg'ek u l-g'aslu! tieg'ek,

huma jwennsuni.

Int
t'ejji mejda g'alija

quddiem l-g'edewwa tieg'i.

Bil-|ejt tidlikli rasi,

u l-kal i tieg'i tfawwarli.

Mieg'i, iva, jimxu t-tjieba u l-'niena

il-jiem kollha ta' 'ajti.

U ng'ammarr f'dar il-Mulej

sakemm indum 'aj!

It-Tieni Qari

Dawk li jitwiellu mill-!did
 mill-ilma tal-Mag'mudija, jew fil-kas tag'na, bil-maturazzjoni tal-Mag'mudija
 tag'hom, dan ma jfissirx li huma se jkunu me'lusin mill-provi tal-'ajja li huma
 skont in-natura ta'’ din id-dinja li hi mmarkata li tmut. In-Nisrani jkollu t-trouble u l-problemi
 b'all-pagan... b'’differenza wa'da: hu jaf lejn xhiex hu miexi u g'alhekk g'andu
 t-tbatija tieg'u imdawla. Min jemmen li
 l-'ajja mhi xejn 'lief sensiela ta'’ G'id, wie'ed wara l-ie'or, allura dan
 jstabar fil-Mulej. L-G'id hu da'la
 fil-kriji, fid-dieqa, fl-a'bar 'aljna, fil-mard, fl-inkwiet... imma
 stenna! Ijernaq il-Qawmien! {gur!
 Kollox hu mmarkat mill-G'id ta'’ Kristu.
 Dan hu l-fara! tan-Nisrani. Minn
 dan, il-pagan m'’g'andu xejn.

Kristu da'al fil-G'id tieg'U
 g'ax kien jaf min kien qed imexxilu &ajtu. Kien jaf li l-Missier ma kienx se
 jabbandunah, qatt u qatt. G'alhekk li
 Pietru jg'id li Hu ma pattix, ma ddefendiex ru'u, ma 'arabx, g'ax kien jaf
 lejn xhiex kien miexi. Din hi l-Fidi
 tag'na. Tassew jjswa li wie'ed ikollu
 l-Fidi! Min g'andu l-Fidi, l-!rie'i
 tieg'u tfejqu bil-!rie'i ta'’ Kristu.
 Ilkoll g'addejna mill-esperjenza li pruvajna nibnu a'na 'ajjitna u
 fittixna s-sens u l-fer' fejn dehrilna a'na.
 Kemm lejna ddiappuntati u frustrati.
 Konna b'al nag'a! mitlufa, imma r-Rag'aj tag'na qed jistenna, jistenna,
 jistenna, biex a'na ner!g'u lura g'andu b'’qalbna kollha. Ma jisfurzax, g'ax l-Im'abba ma tisforza lil
 'add, imma l-Im'abba tibki jekk tkun issugrat g'alxejn.

Qari
 mill-Ewwel Ittra ta'’ San Pietru Apostlu
 2, 20b-25

G'elje! Jekk tag'mlu t-tajeb u ssofru t-tbatija bis-sabar, din tkun
 grazzja quddiem Alla. G'al dan intom kontu msejj'a g'ax Kristu wkoll
 bata g'alikom u 'allielkom ejempju biex timxu fuq il-passi tieg'u. Hu li ma kien g'amel ebda dnu, meta g'ajjruh ma wel!ibx
 bit-tag'jir; meta bata
 ma heddidx imma 'alla f'idejn l-Im'allef !ust.

Hu tg'abba bi dnuvietna sa fuq
 is-salib, biex a'na mmutu g'ad-dnuviet u ng'ixu g'all-!ustizzja. Bil-!rie'i

tieg'u intom fiqtu. Intom kontu b'al nag'a! mitlufa, imma issa
!ajtu lura g'and ir-Rag'aj u l-G'assies ta' ru'kom.

Evan!elju

esù mhux biss huwa r-Rag'aj tag'na, imma huwa wkoll il-Bieb
tan-nag'a!. BiH u biH biss nistg'u
nid'lu fil-maqjel qaddis, is-Saltna ta' Alla.
Nid'lu biH jilifieri nid'lu permezz tal-Mag'mudija f'ismu u isem
l-G'id li hu g'ex b'risq tag'na lkoll.
Dawk li !ew qabel Kristu, qalb il-!nus kollha tal-art, taw tama
lill-bniedem, imma ma kienx ta' min jorbot fuqhom. Huma r-relijonijiet kollha li 'olom bihom
il-bniedem, xi w'ud anke waslu lill-bniedem li jkun jag'mel is-sewwa jekk
joffri b'sagrifi ju lil uliedu biex jog'!bu lill-allat! Sa hemm kapa i jasal il-bniedem fit-thewdin
tieg'u, u fil-liri wara l-bnedmin-idoli.
Hu jg'id: "Dawk kollha li !ew sa issa qabli huma 'allelin u briganti. Ijda n-nag'a! lillhom ma semg'uhomx." (v.
8).

Il-bniedem minn dejjem kien reli!ju, ijda mad-dehra ta' Kristu Hu sar
l-uniku li seta' jissodisfa u jxebba' l-erqat tieg'u g'as-salvazzjoni
mill-mewt. Kristu jg'id li jekk hemm
ir-Rag'aj it-Tajjeb, hemm ukoll 'afna u 'afna 'allelin li jisrqu 'afna min-nag'a! li kienu mmarkati g'al-maqjel ta' Alla.
G'alhekk l-an!li fis-sema jibku kull meta
jintilef Pjan ta' Alla fuq xi bniedem.
&arsu madwarkom u araw jekk l-g'ajat u r-reklamar ta' dawn il-'allelin
humieq jiffu l-le'en kejken tal-Im'abba !ewwa fina.

Versett: Hallelujah,
Hallelujah. Jiena r-rag'aj it-tajjeb,
ig'id il-Mulej; jiena nag'raf in-nag'a! tieg'i, u n-nag'a! tieg'i jg'arfu
lili. Hallelujah.

Qari mill-Evan!elju ta' San wann.
10, 1-10

F'dak il-!mien : esù qal :
"Tassew tassew ng'idilkom, min ma jid'olx fil-maqjel tan-nag'a! mill-bieb
imma jaqbe! !ewwa minn na'a o'ra, dak hu 'alliel u brigant. Imma min jid'ol mill-bieb hu r-rag'aj
tan-nag'a!. Min ikun mal-bieb lili
jifta', in-nag'a! minn le'nu jisimg'u, u hu jsejja' in-nag'a! tieg'u wa'da
wa'da b'isimhom u jo'ro!hom barra. U

meta jo'ro! in-nag'a! tieg'u, huwa jmur quddiemhom u n-nag'a! jimxu warajh,
g'ax jisimg'u le'nu. Imma wara wie'ed
barrani ma jimxux, anzi ja'arbu minnu, g'ax le'en barrani ma jafuhx." Din il-parabbola qalilhom esù, il-da huma ma
fehmux x'ried jg'idilhom biha.

G'alhekk esù rala' qalilhom: "Tassew
tassew ng'idilkom li l-bieb tan-nag'a! huwa jien. Dawk kollha li !ew sa issa qabli huma
'allelin u briganti. Il-da n-nag'a! lilhom ma semg'uhomx. Jiena hu l-bieb; jekk xi 'add jid'ol !ewwa
permezz tieg'i jsalva, u jid'ol u jo'ro! u jsib fejn jirg'a. Il-'alliel ma jid'olx jekk mhux
biex jisraq u joqtol u jeqred. Jiena !ejt biex ikollkom il-'ajja, u 'ajja
bil-kotra.